

Decyzja
Prezydium KK
nr 186/21

ws. opinii do projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o sądach pokoju,
projektu ustawy o sądach pokoju

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” przedstawia następujące uwagi do przedstawionych przez Prezydenta RP projektów: Ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o sądach pokoju oraz Ustawy o sądach pokoju.

- I. Oba projekty aktów prawnych stanowią regulację dotyczącą wprowadzenia tzw. sądów pokoju jako elementu uzupełniającego tzw. powszechny wymiar sprawiedliwości i w zamierzeniu ustawodawcy stanowią element najniższego szczebla sądów powszechnych, których sędziowie pochodzący będą wprawdzie z wyborów powszechnych to jednak sądy te organizacyjnie będą powiązane z sądami powszechnymi poprzez osoby prezesa sądu rejonowego i dyrektora sądu rejonowego.
- II. Prezydium pozytywnie odnosi się do idei wprowadzenia dodatkowego sądu w postaci sądów pokoju legitymowanych demokratycznie bo pochodzących z wyborów powszechnych oraz merytorycznie (kandydat na sędziego sądu pokoju – obok wielu szczegółowych warunków-będzie musiał przede wszystkim posiadać wykształcenie prawnicze mgr prawa plus pewien okres pracy w zawodzie prawnika lub odbyć specjalistyczne szkolenie) Sądy pokoju niewątpliwie zwiększą poziom realizacji udziału czynnika społecznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, chociaż nie można zapominać, że taką funkcję spełniają ławnicy. Poza zakresem związków zawodowych leży ocena konstytucyjnych gwarancji niezawisłości sędziów pokoju, ale projektodawca wprowadza regulacje, które od strony formalnej wydają się być wystarczające dla zabezpieczenia tej gwarancji.
- III. Istotnym rozwiązaniem bardzo mocno scalającym sądy pokoju z resztą sądów jest prawo apelacji od wyroku sądu pokoju do sądu rejonowego (np. znowelizowany. art. 367 § 2 k.p.c.; art. 24 § 2 k.p.k.). Biorąc pod uwagę dużą statystycznie ilość odwołań od orzeczeń pierwszoinstancyjnych od wyroków sądów zawodowych,

trudno przypuszczać, żeby strony nie korzystały z prawa do odwołania od wyroku sądu, który może być postrzegany w opinii przegranej strony jako „amatorski”, mimo prawniczego składu. To może zniweczyć w znacznej mierze efekt przyspieszenia rozpoznawania spraw, na który liczy projektodawca.

IV. Koszt utworzenia i funkcjonowania sądów pokoju jest wysoki.

Brak informacji w uzasadnieniu oraz brak danych nie pozwalają ocenić czy proponowana reforma w postaci wprowadzenia sądów pokoju jest ekonomicznie uzasadniona. Czy dobór spraw (ilość i obecne zaangażowanie w ich rozpatrywanie sędziów sądów rejonowych) jakie mają być rozpatrywane przez sądy pokoju uzasadnia przyjętą koncepcję właściwości rzeczowej sądów pokoju. Wskazanie, iż wprowadzenie sądów pokoju nawiązuje do historii, bo takie sądy funkcjonowały w okresie dwudziestolecia międzywojennego, nie uzasadnia ekonomiki takiego rozwiązania. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez obywateli jest obecnie realizowane poprzez udział ławników w rozpatrywaniu spraw więc nie może stanowić to samodzielnego uzasadnienia zmian. Mając na uwadze wydatki publiczne wątpliwości budzą szkolenia dla kandydatów na sędziego w sytuacji, gdy doświadczenie zawodowe osoby zgłaszającej nie potwierdza znajomości techniki pracy sędziego. Sama idea przeszkolenia jest słuszna ale powinny zostać nim objęte tylko te osoby, które uzyskały społeczny mandat do pełnienia funkcji sędziego pokoju.

V. Zdaniem Prezydium KK do pracowników sądów rejonowych, którzy przyjmą ofertę zatrudnienia w sądzie pokoju zastosowanie powinien mieć art. 23¹ k.p.

Warszawa, 14 grudnia 2021 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa Zydorek
Ewa Zydorek